

Valsts ieņēmumu
dienests

2021.

Informatīvais materiāls

Ārvalstīs strādājoši Latvijas rezidenti un rezidences statusa noteikšana

Informatīvajā materiālā sniegta informācija par nodokļu piemērošanas kārtību fizisko personu – Latvijas rezidentu – ienākumam no algota darba ārvalstīs.

Iedzīvotāju ienākuma nodokli Latvijas rezidenti maksā Latvijā

Atbilstoši likumam "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" iedzīvotāju ienākuma nodokli maksā fiziskās personas – iekšzemes nodokļu maksātāji (rezidenti) –, kas guvušas ienākumu Latvijā un ārvalstīs.

Tādējādi Latvijas rezidents, kas kalendāra gadā guvis ienākumus ārvalstī, nodokli no šā ienākuma maksā Latvijā.

Ar nodokli neapliek Latvijas rezidenta algota darba ienākumus:

- kas gūti citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai valstī, ar kuru Latvijai ir noslēgta un stājusies spēkā konvencija par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu (turpmāk – konvencija),
- un kas attiecīgajā ārvalstī ir pakļauti aplikšanai ar iedzīvotāju ienākuma nodokli vai tam analogisku nodokli.

Minēto nodokļa atbrīvojumu piemēro algota darba ienākumiem, savukārt to nepiemēro ienākumiem, ko fiziskā persona gūst:

- strādājot uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa;
- kā personāls, kuru personāla iznomātājs iznomā personāla nomniekam – Latvijas rezidentam vai nerezidenta pastāvīgajai pārstāvniecībai Latvijā;
- ārpus darba tiesiskajām attiecībām, piemēram, pensijai, autoratlīdzībai, ienākumam no dividendēm u. c.

Personas, kas ir saņēmušas ienākumu citā valstī, iesniedz gada ienākumu deklarāciju

Latvijas rezidents par ienākumiem, kas kalendāra gadā gūti, strādājot darba devēja – ārvalsts nodokļu maksātāja – labā ārpus Latvijas, ne vēlāk kā taksācijas gadam sekojošā

gada 1. jūnijā, bet, ja taksācijas gada ienākumi pārsniedz 62 800 eiro, tad līdz 1. jūlijam iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā gada ienākumu deklarāciju (turpmāk – deklarācija).

Ārvalstīs gūto ienākumu norāda deklarācijas pielikumā D2 "Fiziskās personas (rezidenta) ārvalstīs gūtie ienākumi".

Gada ienākumu deklarācija nav jāsniedz, ja Latvijas rezidents Eiropas Savienības dalībvalstī saņēmis algota darba ienākumu, kas attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī ir pakļauts aplikšanai ar iedzīvotāju ienākuma nodokli vai tam analogisku nodokli.

Par 2020. gadā gūto algota darba ienākumu Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē ir jāsniedz gada ienākumu deklarācija.

Iedzīvotāju ienākuma nodokli aprēķina par taksācijas perioda (kalendāra gada) laikā iegūto naudas, naturālo vērtību un saņemto pakalpojumu kopumu.

1. piemērs

Fiziskā persona A 2020. gadā strādāja Īrijā un guva algota darba ienākumu, kas tika pakļauts aplikšanai ar ienākuma nodokli Īrijā. Par minēto ienākumu nav sniedzama gada ienākumu deklarācija.

2. piemērs

Fiziskā persona B 2020. gadā strādāja Apvienotajā Karalistē un guva algota darba ienākumu, kas tika pakļauts aplikšanai ar ienākuma nodokli Apvienotajā Karalistē. Par minēto ienākumu Valsts ieņēmumu dienestā ir jāsniedz gada ienākumu deklarācija, bet minētajam ienākumam iedzīvotāju ienākuma nodoklis Latvijā netiek piemērots.

Tādējādi ārzemēs strādājošie Latvijas rezidenti iesniedz deklarāciju Valsts ieņēmumu dienestā, izņemot tās personas, kas Eiropas Savienības dalībvalstī guvušas algota darba ienākumu, kuram piemērots attiecīgās dalībvalsts ienākuma nodoklis.

Kādus dokumentus pievieno deklarācijai?

Deklarācijai pievieno dokumentus, kas apliecina taksācijas gadā ārvalstī samaksāto nodokli, nodokļa maksātāja tiesības uz atvieglojumiem, un citus dokumentus, kurus saskaņā ar likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" ņem vērā, nosakot ar nodokli apliekamo gada ienākumu.

Latvijas rezidents, kas guvis algota darba ienākumus citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai valstī, ar kuru Latvijai ir noslēgta konvencija, deklarācijai pievieno ārvalsts nodokļu administrācijas apstiprinātu dokumentu (kā arī dokumenta tulkojumu latviešu valodā), kas apliecina, ka gūtie darba ienākumi attiecīgajā ārvalstī ir pakļauti aplikšanai ar iedzīvotāju ienākuma nodokli vai tam analogisku nodokli.

Vai no ārvalstī gūtā ienākuma Latvijā vēlreiz jāmaksā

nodoklis?

Latvijas rezidentam, kas guvis algota darba ienākumus valstī, ar kuru Latvijai nav noslēgta konvencija, aprēķināto nodokli no ārvalstī gūtajiem ienākumiem samazina par summu, kas ir vienāda ar ārvalstī samaksāto nodokli, ja šā nodokļa samaksa ir apliecināta ar ārvalsts nodokļu administrācijas apstiprinātu dokumentu.

Aizpildot deklarāciju, aprēķināto nodokli samazina par summu, kas ir vienāda ar ārvalstī samaksāto nodokli, ja šā nodokļa samaksa ārvalstī ir apliecināta ar ārvalsts nodokļu iekasēšanas institūcijas apstiprinātu dokumentu, kurā norādīts apliekamais ienākums un ārvalstī samaksātā nodokļa summa.

Minētais samazinājums nedrīkst būt lielāks par summu, kas atbilst Latvijā aprēķinātajam nodoklim par ārvalstī gūto ienākumu.

1. piemērs

Dienvidāfrikas Republikā ir samaksāts ienākuma nodoklis. Ja tas ir vienāds ar nodokli, kas aprēķināts saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normām, vai pārsniedz to un nodokļa samaksas fakts ir apliecināts ar Dienvidāfrikas Republikas nodokļu administrācijas apstiprinātu dokumentu, Latvijā nodoklis no saņemtā ienākuma nav jāmaksā. Ja Dienvidāfrikas Republikā samaksātais nodoklis ir mazāks nekā nodoklis, kas aprēķināts pēc Latvijas normatīvajiem aktiem, nodokļa maksātājs piemaksā starpību.

Tādējādi gadījumā, ja ārvalstī samaksātais ienākuma nodoklis pārsniedz nodokli, kas aprēķināts saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normām, nodokļa starpību neatmaksā.

Ja nodoklis par vienu un to pašu algota darba ienākumu ir samaksāts gan Latvijā, gan ārvalstī, bet saskaņā ar konvencijas noteikumiem nodoklis jāmaksā tikai Latvijā, tad fiziskā persona atgūst ārvalstī samaksāto nodokli, ievērojot attiecīgajā ārvalstī noteikto nodokļa atgūšanas kārtību. Savukārt, ja nodoklis saskaņā ar konvencijas noteikumiem bija jāmaksā arī ārvalstī, tad Latvija ņem vērā konkrētajā ārvalstī samaksāto nodokli vai atbrīvo fiziskās personas ienākumu no nodokļa piemērošanas Latvijā un atmaksā fiziskajai personai nodokļa pārmaksu.

Sociālās apdrošināšanas maksājumi

Ja fiziskā persona ir devusies strādāt uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti, Norvēģiju, Islandi, Lihtenšteinu, Šveici, Kanādu, Ukrainu, Baltkrieviju, Austrāliju vai Krieviju, vispārējā gadījumā piemēro starptautiskos normatīvos aktus, saskaņā ar kuriem obligātos sociālos maksājumus veic tajā valstī, kur minētā persona faktiski veic darbu.

1. piemērs

Ja Latvijas iedzīvotājs strādā Īrijā, obligātos sociālos maksājumus veic Īrijā atbilstoši šīs Eiropas Savienības dalībvalsts normatīvajiem aktiem.

Kā tiek noteikta personas rezidences valsts nodokļu

piemērošanas vajadzībām?

Latvijas rezidenti maksā nodokli no ienākumiem, kas gūti Latvijā un ārvalstīs, tas ir, no visā pasaulē gūtajiem ienākumiem (izņemot algota darba ienākumus, kuri gūti citā Eiropas Savienības dalībvalstī vai valstī, ar ko Latvijai ir noslēgta un stājusies spēkā konvencija, un no kuriem ienākuma nodokli maksā nodarbinātības valstī).

Fiziskās personas – ārvalstu nodokļu maksātāji – Latvijas nerezidenti nodokli Latvijā maksā tikai no Latvijā gūtajiem ienākumiem.

Latvijas nodokļu normatīvajos aktos (likumā "Par nodokļiem un nodevām") ir noteikts, ka nodokļu likumos fiziskā persona tiks uzskatīta par rezidentu, ja:

- šīs personas deklarētā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā
vai
- šī persona uzturas Latvijas Republikā 183 dienas vai ilgāk jebkurā 12 mēnešu periodā, kas sākas vai beidzas taksācijas gadā,
vai
- šī persona ir Latvijas pilsonis, ko ārzemēs nodarbina Latvijas Republikas valdība.

Turklāt minēto noteikumu piemērošanai fizisko personu, kas netiks atzīta par rezidentu pēctaksācijas gadā, neatzīst par rezidentu arī taksācijas gadā pēc datuma, kad tā atstāja Latviju, ja laika periodā pēc šā datuma šai personai ir ciešākas attiecības ar ārvalsti nekā ar Latviju (šai personai ārvalstī ir īpašums vai dzīvo ģimene, vai tā veic ārvalstī sociālās apdrošināšanas maksājumus).

Ja persona dodas uz ārvalsti, ar kuru Latvija ir noslēgusi konvenciju, un var rasties nodokļu dubultā uzlikšana personas gūtajam ienākumam, tad, nosakot minētās fiziskās personas rezidenci konvencijas piemērošanai, tiek izvērtēti šādi fakti un apstākļi:

- kurā valstī ir personas pastāvīgā dzīvesvieta;
- kur ir personas vitālo interešu centrs – ciešākas personiskās un ekonomiskās attiecības;
- ja nav iespējams noteikt valsti, kurā personai ir vitālo interešu centrs, vai ja tai nav pastāvīgās dzīvesvietas nevienā no abām valstīm, šo personu uzskata par tās valsts rezidentu, kura tai ir ierastā mītnes zeme;
- ja personai ierastā mītnes zeme ir abas valstis vai neviena no tām, to uzskata par tās valsts rezidentu, kuras pilsonis ir šī persona;
- ja persona ir pilsonis abās valstīs vai nevienā no tām, valstu kompetentās iestādes izšķir jautājumu par rezidences noteikšanu, savstarpēji vienojoties.

Nosakot fiziskās personas rezidenci, izvērtē:

- vai personas ģimenes (laulātā, bērnu) pastāvīgā dzīvesvieta ir ārvalstī;
- vai personai pieder nekustamais īpašums ārvalstī;
- vai persona ir nekustamo īpašumu ārvalstī;
- vai persona veic obligātos valsts sociālās apdrošināšanas maksājumus šajā valstī;
- vai personas pastāvīgās nodarbinātības vieta ir ārvalstī u. c.

Kā Latvijas rezidents var kļūt par Latvijas nerezidentu?

Saskaņā ar ledzīvotāju reģistra likumu, ja persona, kurai ir Latvijas valstiskā piederība, uzturas ārpus Latvijas ilgāk par sešiem mēnešiem, tās pienākums ir paziņot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei savas dzīvesvietas adresi ārvalstī, kā arī citas izmaiņas ledzīvotāju reģistrā iekļautajās ziņās par sevi, saviem bērniem, kas jaunāki par 18 gadiem, un personām, kas atrodas tās aizbildnībā vai aizgādībā (ar Latvijas konsulārās vai diplomātiskās pārstāvniecības starpniecību), ja šīs izmaiņas izdarītas ārvalsts institūcijās.

Tomēr deklarētā dzīvesvieta ārvalstī nav vienīgais kritērijs, pēc kura Valsts ieņēmumu dienests var noteikt, vai persona ir uzskatāma par nerezidentu.

Ja fiziskā persona uzskata, ka nodokļu aprēķināšanas vajadzībām tā ir Latvijas nerezidents un nodokļus no saviem gūtajiem ienākumiem maksās savā rezidences valstī – ārpus Latvijas –, Valsts ieņēmumu dienestā iesniedz:

- iesniegumu par Latvijas rezidenta statusa maiņu, norādot konkrētu datumu, sākot ar kuru persona būtu uzskatāma par nerezidentu, un sniedzot ar faktiem pamatotu informāciju par to, ka persona neuzturas Latvijā ilgāk par 183 dienām jebkurā 12 mēnešu periodā un personai ir izveidojušās ciešākas personiskās un ekonomiskās attiecības ar ārvalsti nekā ar Latviju;
- tās valsts, par kuras rezidentu ir kļuvusi fiziskā persona, nodokļu administrācijas izsniegtu rezidences apliecību vai rezidences valsts nodokļu administrācijas izsniegtu dokumentu, kas apliecina, ka šī persona ir atzīta par rezidentu nodokļu maksāšanas nolūkiem konkrētajā valstī.

Pēc iesniegto dokumentu (iesnieguma un rezidences apliecības vai tai pielīdzināma dokumenta) un Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošās informācijas izvērtēšanas Valsts ieņēmumu dienests attiecīgi uzskata vai neuzskata personu par Latvijas nerezidentu Latvijas nodokļu normatīvo aktu piemērošanai.

Informāciju sagatavoja:

Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvalde